

Nr 2

Utlåtande i anledning av motioner om åtgärder för att stimulera till gåvor för religiösa m. fl. ändamål.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I:953 av herr *Olle Eriksson* samt II:1124 av herrar *Johansson* i Skärstad och *Boo* hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av möjligheterna att stimulera enskilda personer att lämna bidrag och gåvor till religiösa och ideella organisationer samt hjälporgan för insatser på humanitära, allmännyttiga och vetenskapliga områden i enlighet med vad i motionerna anförts.

Motionärerna framhåller, att de religiösa och ideella organisationerna för sin ekonomi huvudsakligen måste lita till bidrag från enskilda personer. Ehuru stora belopp kommer in denna väg har organisationernas ekonomiska situation under senare år alltmer försämrats till följd av de nya krav som vuxit fram.

Även för vetenskapligt arbete, undervisning, humanitära ändamål och kulturminnesvård ställer enskilda personer medel till förfogande.

Motionärerna säger att det med tanke på de positiva effekterna av ifrågasvarande verksamhet föreligger starka skäl för samhället att stimulera enskilda gåvor och bidrag genom att samhället självt lämnar bidrag till sammanslutningar som bedriver sådan verksamhet. Bidrag bör enligt motionärernas mening lämnas i förhållande till verksamhetens omfattning, hjälpinsatsens storlek eller liknande grund. Motionärerna föreslår att en utredning tillsätts för att utforma regler för sådant stöd.

Tidigare behandling

Frågan om möjligheten att stimulera enskilda personer att lämna gåvor till religiösa m. fl. ändamål har behandlats av allmänna beredningsutskottet vid 1961, 1962, 1963, 1964 och 1969 års riksdagar.

I sitt utlåtande nr 13 år 1961 uttalade utskottet:

Enligt utskottets mening gör sig betänkligheter gällande beträffande det av motionärerna förordade systemet att staten skulle tillskjuta belopp, motsvarande dem som av enskilda personer skänks till religiösa, humanitära och vetenskapliga ändamål eller till undervisning och kulturminnesvård. Även om, såsom motionärerna förutsatt, statens insats skulle maximeras till ett visst belopp för varje donation eller penninggåva, skulle det knappast vara möjligt att överblicka omfattningen av de förpliktelser staten härigenom skulle påtaga sig bl. a. därför att avgränsningen av de ända-

mål och organisationer m. fl. som på detta sätt skulle erhålla stöd, skulle slöta på avsevärda svårigheter.

Utskottet fann sålunda statligt stöd till de i motionerna avsedda ändamålen icke böra lämnas enligt det av motionärerna framlagda förslaget. Frågor härom borde prövas i hittills gällande ordning. Motionerna lämnades utan åtgärd av riksdagen.

Vid 1962 års riksdag behandlade utskottet dels motioner med samma yrkande som föregående år, dels motioner med yrkande om avdrag vid inkomsttaxering för gåvor till allmännyttiga ändamål och om andra former av stimulans åt sådan verksamhet.

Även dessa motioner avstyrktes och lämnades av riksdagen utan åtgärd.

I sina utlåtanden vid 1963 och 1964 års riksdagar hänvisade utskottet till utlåtandena åren 1961 och 1962 och fann inte omständigheter föreligga som föranledde ett ändrat ståndpunktstagande. Motionerna avstyrktes och lämnades utan åtgärd av riksdagen.

I sitt utlåtande nr 3 år 1969 uttalade utskottet bl. a.:

Det i motionerna framlagda förslaget om statligt stöd för stimulans av gåvor till allmännyttiga ändamål är nytt endast i fråga om stödets storlek. Vid tidigare tillfällen har förslagen avsett ett stöd motsvarande det givna beloppet medan det nu föreslås ett stöd uppgående till tio procent.

De skäl som utskottet tidigare anfört mot ett sådant stöd gäller allttjämt.

Motionerna avstyrktes och lämnades av riksdagen utan åtgärd.

Riksdagen har härjämte vid ett stort antal tillfällen behandlat frågor om avdragsrätt vid inkomsttaxeringen för gåvor till allmännyttiga ändamål. Sådana medgivanden har gjorts vid 1938, 1939, 1941 och 1942 års riksdagar för gåvor till luftvärnet och sjövärnsskåren samt vid 1943 års riksdag för gåvor om minst 1 000 kronor till internationellt hjälparbete för lindrande av nöd bland civilbefolkningen i krigshärjade länder. I övrigt har sådana förslag avvisats av riksdagen (bevillingsutskottets betänkanden 13/1961, 28/1964, 11/1965, 5/1966, 27/1967, 29/1968 och 24/1969). Även vid årets riksdag har motioner med sådant yrkande väckts och hänvisats till bevillningsutskottet.

Utskottet

Motionärernas yrkande innebär att en utredning bör ske av möjligheterna att genom statligt stöd stimulera enskilda personer att lämna bidrag till religiösa och ideella organisationer samt hjälporgan för deras insatser på humanitära, allmännyttiga och vetenskapliga områden.

Som ovan redovisats har allmänna beredningsutskottet behandlat motioner med samma syfte vid flera tidigare riksdagar. I dessa motioner har samhällets stöd föreslagits utgå med samma belopp som de skänkta bidragen eller som i 1969 års motioner med tio procent av bidragen. I de nu förelig-

gande motionerna förordas ett samhälleligt stöd avvägt från fall till fall med hänsyn till verksamhetens omfattning, hjälpinsatsernas storlek e. d.

Vid några tillfällen — till främjande av cancerforskningen och i samband med insamlingen »Sverige hjälper» — har riksdagen beviljat anslag för att stimulera enskilda till gåvor. Utskottet anser att åtgärder i motionernas syfte även fortsättningsvis bör ifrågakomma endast efter prövning på sedvanligt sätt av konkreta förslag. Utskottet anser således inte skäl föreligga att tillsätta den begärda utredningen utan hemställer

att de likalydande motionerna I:953 och II:1124 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Oscar Carlsson (s), Kilsmo (fp), Karl Gustav Pettersson (s), fröken Stenberg (m), herrar Hansson (s), Nyquist *(s), Ove Karlsson (s), Thorle Nilsson (s), fröken Pehrsson (cp), herr Axelson (fp) och fru Florén-Winther (m);

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Haglund (s), Gustafsson i Uddevalla* (s), Larsson i Borrby (cp), Rimås (fp), fru Hörnlund* (s), fru Ekroth (s), herrar Johansson i Simrishamn (s), Johansson i Skärstad* (cp), Wiklund i Härnösand* (s), Andersson i Örebro (fp) och Nilsson i Agnäs (m).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Kilsmo* (fp), fröken *Stenberg* (m), fröken *Pehrsson* (cp), herr *Axelson* (fp), fru *Florén-Winther* (m), herrar *Larsson* i Borrby (cp), *Rimås* (fp), *Johansson* i Skärstad (cp) och *Nilsson* i Agnäs (m).